Shrnutí hlavních poznatků

Moravskoslezský kraj dlouhodobě ztrácel obyvatele a jeho populace stárla, přičemž nepříznivý demografický vývoj dále prohluboval výrazný pokles porodnosti. Na trhu práce v roce 2025 třetím rokem rostla nezaměstnanost, mzdy a příjmy domácností však reálně vzrostly, přesto nadále zaostávaly za republikovým průměrem. Ekonomika kraje pokračovala ve strukturální proměně, její relativní postavení v rámci Česka se však spíše oslabovalo. Průmyslová zaměstnanost i tržby klesaly, zatímco příznivě se vyvíjelo stavebnictví a cestovní ruch. Přes dlouhodobý pokles emisí zůstával kraj emisně zatížený a výrazně vzrostla produkce komunálního odpadu. Současně se zvýšily investice na ochranu životního prostředí.

Demografický vývoj

- Moravskoslezský kraj byl rozlohou 5 431 km^2 šestým největším krajem republiky a počtem obyvatel 1,176 mil. osob čtvrtým nejlidnatějším. Sídelní struktura kraje se tak vyznačovala mimořádně vysokou hustotou obyvatelstva (217 osob/km^2), které bylo koncentrováno zejména na území ostravsko-karvinské aglomerace. Ve městech žilo 72,9 % obyvatel, což představovalo nadprůměrný podíl v rámci Česka.

- Počet obyvatel Moravskoslezského kraje dlouhodobě klesá, s výjimkou let 2007, 2008 a 2022. V roce 2025 ubylo 6 233 obyvatel, což bylo nejvíce ze všech krajů Česka. Hlavní příčinou byl přirozený úbytek, když počet zemřelých převýšil počet živě narozených o 5 482 osob. Celkový pokles dále prohloubilo záporné migrační saldo, neboť kladná bilance zahraničního stěhování pouze částečně kompenzovala ztráty způsobené stěhováním obyvatel do ostatních krajů Česka.

- Počet sňatků v Moravskoslezském kraji po dočasném oživení po skončení protiepidemických opatření opět klesal a v roce 2025 dosáhl historického minima 4 666 uzavřených manželství. Zároveň pokračoval trend odkládání vstupu do manželství do vyššího věku. Počet rozvodů po předchozím dlouhodobém poklesu od roku 2023 mírně rostl a v roce 2025 bylo rozvedeno 2 308 manželství.

- Počet živě narozených dětí v kraji dále klesal. V roce 2025 se živě narodilo 8 170 dětí, což představovalo nejnižší počet v historii kraje. Současně pokračoval trend odkládání rodičovství do vyššího věku, zatímco úhrnná plodnost žen dále klesala a v roce 2025 činila 1,30 dítěte na jednu ženu. Téměř polovina dětí (49,8 %) se narodila mimo manželství.

- V roce 2025 zemřelo v Moravskoslezském kraji 13 652 osob, přičemž počet zemřelých se již třetím rokem pohyboval na úrovni běžné před pandemií covidu-19. Hrubá míra úmrtnosti dosáhla 11,6 ‰ a patřila mezi nejvyšší v Česku. Nejčastější příčinou úmrtí zůstávaly nemoci oběhové soustavy a novotvary.

- Obyvatelstvo Moravskoslezského kraje dále stárlo, což se projevovalo zejména růstem podílu osob ve věku 65 let a více a současným poklesem zastoupení obyvatel v produktivním věku 15 až 64 let. V roce 2025 tvořili senioři 21,9 % populace, zatímco podíl osob v produktivním věku klesl na 63,8 %. Průměrný věk obyvatel dosáhl 44,2 let, což řadilo kraj mezi regiony s nadprůměrně starou populací.

- Naděje dožití při narození se po propadu během pandemie opět zvyšovala, Moravskoslezský kraj však i nadále patřil spolu s Ústeckým a Karlovarským krajem mezi regiony s nejnižší střední délkou života v Česku. V roce 2025 dosáhla 75,8 let u mužů a 82,2 let u žen.

- Navzdory rostoucímu počtu cizinců zůstával jejich podíl v Moravskoslezském kraji dlouhodobě pod celostátním průměrem. Ke konci roku 2025 zde žilo 53,6 tis. cizinců, kteří tvořili 4,6 % populace, což byla nejnižší hodnota mezi kraji Česka. V důsledku zvýšené migrace z Ukrajiny po roce 2022 došlo nejen k výraznému nárůstu počtu cizinců, ale také ke změně jejich národnostní struktury. Nejpočetnější skupinu tvořili Ukrajinci (46,9 %), následovaní Slováky (17,7 %), Vietnamci (8,6 %) a Poláky (7,1 %).

Sociální vývoj

- Objem pracovní síly v Moravskoslezském kraji od roku 2022 každoročně rostl a v roce 2025 dosáhl 583,5 tis. osob. Současně se zvýšila míra zaměstnanosti na 56,8 % a míra ekonomické aktivity na 59,4 %, přesto obě hodnoty zůstaly mezi kraji Česka čtvrté nejnižší.

- Počet zaměstnaných cizinců v Moravskoslezském kraji dále rostl. Ke konci roku 2025 bylo evidováno 43,3 tis. pracovněprávních vztahů cizinců v postavení zaměstnanců a 6,2 tis. cizinců s platným živnostenským oprávněním. Ve srovnání s rokem 2019 se počty v obou skupinách zvýšily o více než 40 %.

- Počet uchazečů o zaměstnání v Moravskoslezském kraji rostl třetím rokem v řadě. Ke konci roku 2025 bylo na úřadech práce evidováno 52,2 tis. uchazečů o zaměstnání, meziročně o 10,7 % více, přičemž více než dvě pětiny z nich byly bez práce déle než rok. Podíl nezaměstnaných osob dosáhl 6,56 % a byl druhý nejvyšší mezi kraji Česka. Na jedno volné pracovní místo připadalo 9,2 uchazeče, což bylo nejvíce v republice.

- Čistý disponibilní důchod domácností v kraji dlouhodobě rostl. V roce 2024 dosáhl 422,0 mld. Kč a v přepočtu na 1 obyvatele činil 356,2 tis. Kč, což byly historicky nejvyšší hodnoty. Přesto zůstával důchod na obyvatele třetí nejnižší mezi kraji Česka a za republikovým průměrem zaostával o 43,6 tis. Kč.

- Příjmy domácností v regionu soudržnosti Moravskoslezsko nadále patřily k nejnižším v zemi. Průměrný roční čistý peněžní příjem na člena domácnosti vzrostl v roce 2024 meziročně o 5,8 % na 276,5 tis. Kč, avšak nadále zaostával za republikovým průměrem o 17,4 tis. Kč. Na bydlení přitom domácnosti vynakládaly 17,8 % svých čistých příjmů, nejvíce mezi regiony soudržnosti společně se Severozápadem.

- Také v roce 2025 pokračoval růst průměrné hrubé měsíční mzdy i mediánu mezd. Průměrná mzda dosáhla 47 738 Kč a medián mezd 43 073 Kč. Přestože se průměrná mzda meziročně nominálně zvýšila o 6,8 % a po zohlednění inflace vzrostla i reálně, její úroveň zůstávala v mezikrajském srovnání podprůměrná.

- Měsíční náklady práce na jednoho zaměstnance činily v Moravskoslezském kraji v roce 2024 celkem 56 586 Kč. V mezikrajském srovnání byly deváté nejvyšší, za republikovým průměrem zaostávaly o 6 756 Kč (o 10,7 %). Největší část nákladů práce tvořily mzdy, platy a náhrady mezd, které představovaly téměř tři čtvrtiny jejich celkové výše.

- Počet dětí v mateřských školách v Moravskoslezském kraji ve školním roce 2025/26 výrazně poklesl na 37,0 tis., zatímco počet žáků základních škol zůstal stabilní na úrovni 104,2 tis. Střední školy navštěvovalo 54,3 tis. žáků a jejich počet rostl již sedmým rokem v řadě. Zvýšil se také počet studentů vyšších odborných škol, který dosáhl historického maxima, i počet vysokoškolských studentů s bydlištěm v kraji.

- Výdaje zdravotních pojišťoven na zdravotní péči v Moravskoslezském kraji dosáhly v roce 2024 v průměru 48,1 tis. Kč na obyvatele a byly vyšší než celostátní průměr. V kraji působilo 5 594 lékařů, z toho 772 zubních lékařů. V 19 nemocnicích akutní péče a 3 nemocnicích následné péče bylo během roku hospitalizováno 239,0 tis. pacientů. Počet lékařů i kapacita nemocničních lůžek se meziročně mírně zvýšily.

- V roce 2025 bylo v Moravskoslezském kraji vyplaceno 1,575 mil. dávek státní sociální podpory a 91,4 tis. dávek pěstounské péče. Celkové výdaje dosáhly 9,2 mld. Kč, což představovalo v přepočtu 7 806 Kč na obyvatele, nejvíce mezi všemi kraji Česka. Ve srovnání s rokem 2019 vzrostl objem vyplacených prostředků o více než tři čtvrtiny. Největší část výdajů připadala na příspěvek na bydlení (4,4 mld. Kč) a rodičovský příspěvek (2,9 mld. Kč).

- Struktura pobytových sociálních služeb se dále proměňovala. Počet lůžek v domovech pro seniory dlouhodobě klesal a v roce 2025 dosáhl 4,4 tis., zatímco kapacita domovů se zvláštním režimem vzrostla od roku 2019 o 38,6 % na 3,3 tis. lůžek. Kapacita domovů pro osoby se zdravotním postižením zůstávala stabilní na úrovni 1,2 tis. lůžek.

- Více než čtvrtina obyvatel Moravskoslezského kraje pobírala v roce 2025 některý z důchodů. Mezi 273,4 tis. příjemci plného starobního důchodu dosáhla jeho průměrná výše 21 251 Kč, třetí nejvyšší mezi kraji Česka. Podíl předčasných starobních důchodů vzrostl na 38,4 % a byl druhý nejvyšší po Kraji Vysočina.

- Kriminalita v Moravskoslezském kraji v roce 2025 meziročně vzrostla o 4,2 % na 21,2 tis. registrovaných trestných činů, dlouhodobě však zůstávala nižší než před pandemií covidu-19. Policie ČR evidovala 9,2 tis. dopravních nehod, jejichž počet se meziročně snížil, k poklesu však přispěla také změna pravidel jejich hlášení. Při dopravních nehodách bylo usmrceno 27 osob, což byl nejnižší počet v historii kraje. Podíl bodovaných řidičů byl i nadále nejvyšší mezi kraji Česka. Hasiči během roku zasahovali u 2,1 tis. požárů, jejichž počet meziročně vzrostl o 7,4 %.

Ekonomický vývoj

- Ekonomická výkonnost Moravskoslezského kraje po propadu v době pandemie covidu-19 kolísala. V roce 2024 hrubý domácí produkt ve stálých cenách meziročně vzrostl o 2,0 %. HDP na obyvatele dosáhl 581,0 tis. Kč, což odpovídalo 78,5 % republikového průměru. Podíl kraje na tvorbě HDP Česka se v posledních letech pohyboval pod hranicí 9 % a míra investic dosáhla 23,5 %, přesto zůstávala pod republikovým průměrem.

- Místní rozpočty v Moravskoslezském kraji hospodařily v roce 2025 se schodkem 462 mil. Kč. Po sedmi letech tak skončilo období přebytkového hospodaření, a to navzdory rekordním příjmům ve výši 93,5 mld. Kč. Běžné výdaje představovaly čtyři pětiny celkových výdajů místních rozpočtů.

- Výdaje na výzkum a vývoj v Moravskoslezském kraji dosáhly v roce 2024 částky 7,3 mld. Kč. Přestože meziročně vzrostly, jejich podíl na regionálním HDP činil pouze 1,1 % a zůstával pod republikovým průměrem o 0,7 p. b. Naopak využívání informačních technologií dále rostlo, přístup k internetu mělo téměř 90 % domácností a online nakupovaly více než tři čtvrtiny obyvatel ve věku 16 let a více.

- Počet ekonomických subjektů v Moravskoslezském kraji na konci roku 2025 vzrostl na 251,7 tis. a navázal na oživení z předchozího roku. Aktivitu vykazovaly tři pětiny z nich. Intenzita podnikatelské aktivity zůstávala podprůměrná, neboť na 1 000 obyvatel připadalo pouze 214 subjektů, což byla třetí nejnižší hodnota mezi kraji Česka. Téměř tři čtvrtiny subjektů tvořily fyzické osoby.

- Produkce zemědělského odvětví v Moravskoslezském kraji dosáhla podle semidefinitivních výsledků v roce 2024 hodnoty 8,3 mld. Kč a po poklesu v předchozím roce opět vzrostla. Hlavní složkou zemědělské produkce zůstávala s podílem 57,7 % rostlinná výroba. Produkce v přepočtu na 1 ha zemědělské půdy nadále patřila k nejnižším mezi kraji Česka.

- Sklizeň hlavních zemědělských plodin byla v roce 2025 převážně vyšší než o rok dříve. Produkce obilovin vzrostla o 12,6 % na 390,3 tis. tun při rekordním hektarovém výnosu 6,35 t/ha. Naproti tomu výroba mléka klesla, přestože průměrná dojivost krav byla nejvyšší mezi kraji Česka.

- Po odeznění kůrovcové kalamity se těžba dřeva v kraji stabilizovala a v roce 2025 dosáhla téměř 1,3 mil. m³. Více než čtyři pětiny vytěženého dřeva tvořily jehličnany, především smrk. Přestože objem nahodilé těžby v posledních letech výrazně poklesl, kraj se na ní podílel nejvíce ze všech krajů Česka. Při obnově lesů nadále převažovaly listnaté dřeviny, které tvořily téměř dvě třetiny zalesněné plochy.

- Průmysl si v Moravskoslezském kraji i v roce 2025 udržel významné postavení. Velké průmyslové podniky zaměstnávaly téměř 89 tis. osob, druhý nejvyšší počet mezi kraji Česka, přesto byl jejich počet proti roku 2019 o 17,8 % menší. Tržby průmyslových podniků třetím rokem klesaly a dosáhly 609,7 mld. Kč. Přestože produktivita práce meziročně poklesla, nadále převyšovala republikový průměr. Tempo růstu mezd však za republikovou úrovní zaostávalo. Více než polovinu průmyslových tržeb vytvářela výroba motorových vozidel.

- V Moravskoslezském kraji bylo v roce 2025 vyrobeno 2 815 GWh elektřiny. Její výroba dlouhodobě klesá v souvislosti s útlumem parních elektráren, zatímco význam obnovitelných zdrojů postupně roste a již se na celkové výrobě podílí více než třetinou. Přestože kraj patřil k největším spotřebitelům elektřiny a zemního plynu, byla spotřeba domácností v přepočtu na obyvatele, resp. odběratele, mezi kraji Česka velmi nízká.

- Základní stavební výroba podniků s 50 a více zaměstnanci v Moravskoslezském kraji dosáhla v roce 2025 hodnoty 12,7 mld. Kč v běžných cenách a meziročně vzrostla o 18,1 %. Růst táhlo především inženýrské stavitelství, jehož produkce se zvýšila o 34,3 %. Stavební podniky s 20 a více zaměstnanci realizovaly stavební práce "S" v hodnotě 37,4 mld. Kč, přičemž téměř polovinu financovali veřejní zadavatelé. Počet vydaných stavebních povolení klesl o 13,7 % na 5 748, nejméně v novodobé historii kraje, a orientační hodnota povolených staveb se snížila o 28,9 % na 36,2 mld. Kč.

- V Moravskoslezském kraji bylo v roce 2025 zahájeno 1 940 bytů, což představovalo meziroční pokles o 31,7 % a nejnižší hodnotu od roku 2001. Naopak počet dokončených bytů meziročně vzrostl o 31,3 % na 2 600, a po poklesu v roce 2024 se opět přiblížil úrovni předchozích let. V rodinných domech bylo dokončeno 1 331 bytů, nejméně od roku 2007.

- Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení v Moravskoslezském kraji v roce 2025 potřetí v řadě překročila hranici jednoho milionu hostů. Ubytovalo se v nich 1 070 tis. návštěvníků, meziročně o 4,4 % více a proti předcovidovému roku 2019 o 5,3 % více. Počet přenocování dosáhl 2,81 mil. nocí a meziročně vzrostl o 2,0 %, přesto však zůstal o 1,5 % pod úrovní roku 2019. Mezi zahraničními hosty převažovali návštěvníci z Polska (24,8 %) a Slovenska (23,5 %).

Životní prostředí

- Téměř pětina území Moravskoslezského kraje byla v roce 2025 součástí zvláště chráněných území, zejména CHKO Beskydy, Jeseníky a Poodří. Pokračoval trend pozvolného snižování podílu orné půdy ve prospěch trvalých travních porostů a mírného růstu výměry nezemědělské půdy. Lesy pokrývaly necelou třetinu rozlohy kraje. Rozšiřovalo se také ekologické zemědělství, jehož výměra dosáhla 62,3 tis. ha a byla třetí největší v Česku.

- Zatímco na veřejný vodovod bylo v roce 2025 napojeno 99,8 % obyvatel Moravskoslezského kraje, což byl druhý nejvyšší podíl mezi kraji, v případě veřejné kanalizace dosáhl podíl připojených obyvatel 87,7 % a zůstal pod republikovým průměrem. Průměrná denní spotřeba pitné vody fakturovaná domácnostem činila 90,2 litru na osobu, meziročně o 2 litry více. Pozitivem byl nejnižší podíl ztrát vody v Česku, který dosáhl 9,0 %. V čistírnách odpadních vod bylo vyčištěno 96,5 % odpadních vod a téměř 80 % vyprodukovaných čistírenských kalů bylo využito při rekultivacích.

- Emise hlavních znečišťujících látek do ovzduší měly dlouhodobě převážně klesající trend, přesto kraj zůstal jedním z nejvíce emisně zatížených v Česku – měrné emise oxidu uhelnatého byly v roce 2024 mezi kraji nejvyšší, oxidu siřičitého druhé nejvyšší a tuhých znečišťujících látek i oxidů dusíku třetí nejvyšší. Nejhorší stav ovzduší zůstává na Ostravsku, Karvinsku a Třinecku.

- Produkce komunálních odpadů v Moravskoslezském kraji v roce 2024 skokově vzrostla na rekordních 772 tis. tun. V přepočtu na jednoho obyvatele připadlo 651 kg komunálního odpadu, meziročně o 144 kg více. Jednalo se o nejvyšší hodnotu mezi kraji, která převyšovala republikový průměr o 111 kg.

- Výdaje na ochranu životního prostředí vynaložené investory se sídlem v Moravskoslezském kraji dosáhly v roce 2025 celkem 17,7 mld. Kč a meziročně vzrostly o 14,4 %. Více než dvě třetiny prostředků připadly na neinvestiční náklady, především na nakládání s odpady, které tvořilo polovinu jejich objemu. Z investičních výdajů směřovala největší část do nakládání s odpadními vodami, na něž připadlo 51,5 %. Investice na ochranu životního prostředí realizované na území kraje dosáhly 6,8 mld. Kč, meziročně vzrostly o 27,3 % a v přepočtu na obyvatele byly mezi kraji nejvyšší.